

VAN UITSTEL KOMT AFSTEL

Strafrechtelijke vervolging voor iets dat je niet hebt gedaan? Het kan bij zogenoemde omissiedelicten. Een voorbeeld daarvan in het fiscale strafrecht is de strafbepaling van art. 69a AWR. Daarin is het opzettelijk niet, gedeeltelijk niet of niet binnen de gestelde termijn betalen van aangiftebelastingen strafbaar gesteld.

Het artikel werd in 2014 ingevoerd om meer handvatten te hebben voor een strafrechtelijke aanpak van fraude met loonheffingen en omzetbelasting (carrouselfraude). Daarbij werd vaak wel correct aangifte gedaan, maar de 'plover' betaalde vervolgens niet. Een fiscaal delict ontbrak in zo'n geval. Daarom werd deze strafbepaling aan het aanwezige instrumentarium toegevoegd.

Strafuitsluitingsgrond

Het artikel bevat tevens een strafuitsluitingsgrond. Degene die de ontvanger tijdig om uitstel van betaling heeft verzocht of die tijdig een schriftelijke melding betalingsonmacht heeft gedaan, is niet strafbaar. De beslissing op het uitstelverzoek of de melding is niet relevant.

Recent vernietigde hof Den Bosch een op art. 69a AWR gegronde veroordeling door de rechtbank.¹ Hoewel het OM al op een andere grond niet-ontvankelijk werd verklaard – er waren al fiscale verzuimboeten opgelegd voor het niet (tijdig) betalen: dus dubbele bestraffing – ging het hof in een overweging ten overvloede in op de strafuitsluitingsgrond. Het hof overwoog dat een verzoek om uitstel van betaling vormvrij is en dat uit het dossier bleek dat de verdachte tijdig om uitstel van betaling had verzocht. Uit verklaringen van de verdachte en een als getuige gehoorde belastingambtenaar bleek dat de verdachte met de ambtenaar had gesproken over zijn financiële problemen. De ambtenaar verklaarde te hebben toegezegd een verslag van het gesprek bij de afdeling invordering neer te leggen. Het hof leidde daaruit af dat was verzocht om uitstel van betaling. De verdachte had zich dus ook kunnen beroepen op de strafuitsluitingsgrond.

Bescherming goedwillenden

Ook hof Arnhem-Leeuwarden gaf in 2019 een ruime toepassing aan de strafuitsluitingsgrond.² Het hof overwoog dat 'goedwillende belastingschuldigen' beschermd moeten worden. Daaronder verstaat het hof degene die direct bereid is opening van zaken te geven en die zich naar vermogen inzet om de schuld alsnog te voldoen. De belastingschuldige die de Belastingdienst tijdig informeert over zijn betalingsproble-

Artikel 69a AWR werd ingevoerd om meer handvatten te hebben voor een strafrechtelijke aanpak van fraude met loonheffingen en omzetbelasting (carrouselfraude)

men, zodat de ontvanger desgewenst zijn (omvangrijke) wettelijke instrumentarium kan inzetten om de schuld te innen, beschouwt het hof als goedwillend. Vervolgens stelt dit hof vast dat de ontvanger wist van de betalingsproblemen en daarover meer dan eens contact had met de verdachte. Desondanks wees de ontvanger hem niet op de mogelijkheid van het doen van een melding betalingsonmacht. Een brief van de belastingschuldige werd ook niet als zodanig (h)erkend ondanks de daarin vermelde mededeling: 'Gezien de omvang van de schulden komen wij met alle bijkomende kosten niet meer uit deze situatie. Het enige wat wij nog kunnen doen is een

sanering van de schulden door middel van een crediteurenakkoord.'

Volgens de ontvanger was dit geen melding betalingsonmacht omdat een tijdvak ontbrak. Het hof oordeelde dat het onredelijk was om een dergelijke formele tekortkoming doorslaggevend te achten in een geval waarin sprake was van een onomstreden en voortdurende betalingsonmacht. Het hof merkt de brief aan als een melding als bedoeld in de strafuitsluitingsgrond.

Ultimum remedium

De slotoverweging van het hof in deze zaak bevat een aanwijzing voor zowel het OM als de Belastingdienst. Het hof merkt op dat de ontvanger beschikt over een voldoende invorderingsinstrumentarium en overweegt dan: 'Van de Belastingdienst mag daarbij een voortvarend en adequaat optreden verwacht worden. De inzet van het strafrecht is een ultimum remedium en is bedoeld voor andere gevallen waarin het bestaande instrumentarium aanwijsbaar te kort schiet.' En zo is het!

¹ Hof Den Bosch 13 april 2021, nr. 20-003231-18, ECLI:NL:GHSHE:2021:1168.

² Hof Arnhem-Leeuwarden 13 februari 2019, nr. 21-004117-18, ECLI:NL:GHARL:2019:1244.

Door: **mr. Hans van Immerseel**
De Bont Advocaten